

War on Drugs

Linda Polman

Moderne oorlogvoering, roofkapitalisme, extreem geweld, motivatie van strijders: de Nederlandse fotograaf/schrijver/antropoloog Teun Voeten vergelijkt scenario's van Mexicaanse drugskartels met die van Afrikaanse kindsoldaten en IS-terroristen en hoopt daar deze zomer op te promoveren in Leiden.¹

Voeten stond in zijn al dertig jaar durende journalistieke carrière in iedere (drugs)oorlog vooraan. Voor *Vanity Fair*, *Newsweek* en *National Geographic* werkte hij onder meer in Afghanistan, Soedan, Irak en Gaza. Tussendoor trok hij naar Colombia om de hoogtijdagen van het Medellín-kartel van Pablo Escobar te documenteren, woonde maandenlang met daklozen en verslaafden in een verlaten metrobus in New York (en schreef daar het boek *Tunnelmensen* over) en reisde naar Ciudad Juárez in Noord-Mexico, waar de drugsoorlog werd uitgevochten met geweld van een intensiteit die hij nooit eerder in welke oorlog dan ook was tegengekomen.

Voeten beschrijft 'klassieke oorlogen' tussen natiestaten en de proxy-oorlogen tussen de VS en de Sovjet-Unie tijdens de Koude Oorlog. Na de ineenstorting van het communisme ontstonden de *low-intensity conflicts*, niet als middel, maar als doel van ongeregelde *warlords* in falende staten. De burgeroorlogen in Sierra Leone en Liberia waren daar voorbeelden van.

Thans, zegt Voeten, beleven we het tijdperk van de 'hybride oorlogen', tussen ongrijpbare netwerken met meerduidige doelen, methodes en frontlinies. Het zijn democratische oorlogen, waarin niet alleen beroepsmilitairen kunnen participeren, maar iederéén. Het conflict tussen

de islam en het Westen is er een voorbeeld van, maar ook de drugsoorlog in Mexico hoort in het rijtje van deze hypermoderne hybriden thuis. De oorlog in Mexico is momenteel zelfs het bloedigste conflict in een democratische, moderne, westerse staat. Naar schatting tweehonderd-duizend mensen sneuvelen al en 2017 was met 28.000 doden een recordjaar.

Voeten beschrijft de Mexicaanse drugskartels als multinationale ondernemingen in een wereld van groeiende economische ongelijkheid. Ze rekruteren hun voetvolk uit de klasse van 'economisch overbodigen'. De kartels opereren precies zoals 'gewone' multinationale bedrijven, met sociale verantwoordelijkheid (El Chapo trakteert het volk op voetbalvelden), franchising & branding (de Zetas verkopen andere groepen het recht om hun merknaam te gebruiken), diversifiëring (naast drugs ook mensensmokkel, ontvoering, olidiefstal et cetera) en selectief HR-beleid (behalve brute moordenaars hebben ze een stabiel middenkader van managers, advocaten en IT-specialisten nodig). Al naar gelang de bedrijfsactiviteiten variëren hun relaties met overheden van intimidatie tot constructieve samenwerking.

In een extra hoofdstuk werkt Voeten de stelling uit dat Nederland net zo goed een narcostaat is, zij het een light-versie. Zonder het extreme geweld en de obscene corruptie van Mexico, kent Nederland wel degelijk een omvangrijke narco-economie en infiltratie van lokaal bestuur door de drugswereld. De Antwerpse burgemeester Bart de Wever bevestigt Voetens onderzoek en zegt dat zijn stad door Nederlands gedoogbeleid de oorlog tegen de drugsmaffia aan het verliezen is. Als inwoner van Antwerpen zit Voeten ook in deze oorlog op de eerste rij. In maart gooiden drugshandelaars twee handgranaten onder zijn keukenraam. Voeten overleefde, maar veel auto's en voorgevels van zijn bureaus niet. ■

¹ Het onderzoek heeft de titel: 'The Mexican Drug War. A new type of conflict, senseless violence or business as usual?.'